

Emlékezés Rodé Ivánra halálának 20. évfordulóján

1910–1989

Rodé Iván professzor, az orvostudományok doktora, a magyar onkoradiológiai tanszék megalapítója és a sugárterápia szervező-fejlesztője húsz évvel ezelőtt, 1989. július 13-án hunyt el. Édesapja a jogász doktor Rodé János, a Munkásbiztosító Pénztár neves alapító vezérigazgatója volt. Testvérei szintén ügyvédi pályát választottak.

Rodé Iván 1910. február 24-én, Budapesten született. Középiskolai, valamint orvosi tanulmányait a fővárosban végezte, és 1934-ben avatták orvossá.

Orvostanhallgató korában, 1931 és 1934 között a kórbonctani intézet demonstrátora volt, majd 1934-ben a Budapesti Orvostudományi Egyetem I. Sz. Belklinikáján kezdte orvosi tevékenységét. Szakorvosjelölt lett, de érdeklődése a radiológia felé irányult, és 1936-ban az Eötvös Loránd Rádium- és Röntgenintézet orvosaként egész életre eljegyezte magát a sugárterápiával. A Bakáts téri intézet a magyar rákellenes küzdelem vezető intézménye és az onkológiai ellátás központja volt.

1948-ban a rádiumterápia alapelvei tárgykörében írott monográfiája alapján az egyetem magántanár-rá habilitálta, és azután osztályvezető főorvossá nevezték ki.

1952-ben az orvostudományok kandidátusa „honoris causa” ranggal tüntették ki, és ugyancsak abban az évben a Rádium- és Röntgenintézet jogutódjában, az Országos Onkológiai Intézetben osztályvezető főorvosként folytatta munkásságát. 1957-ben, a melanoma malignumról írt disszertációjának sikeres megvédése után az orvostudományok doktora fokozatot nyerte el.

Az Országos Onkológiai Intézet helyettes igazgatói tisztjét töltötte be 1968-tól 1972-ig. 1970-ben, a Szabolcs utcai Orvostovábbképző Intézetben létrehozta az első magyar onkoradiológiai tanszékét, és megszervezte az onkoradiológiai szakképesítést.

A tanszékét 1984-től sugárterápiás tanszéknek hívták.

Nevéhez fűződik a Bozóky professzorral közösen létrehozott országos besugárzástervezési hálózat sugárterápiás központokat integráló munkájának megindítása.

Rodé professzor 1980-ban, 70 éves korában, 44 évig tartó, rendkívül intenzív munkássága után nyugdíjba vonult, de mint szaktanácsadó továbbra is kapcsolatban maradt az intézettel és a munkatársakkal. Hetvenkilenc éves korában, 1989. július 13-án hunyt el Budapesten.

Rodé Iván irodalmi munkássága 135 tudományos dolgozatot foglal magában, amelyekből negyven angol, német és orosz nyelven íródott. Számos önálló szakmunka és társszerzőként írott könyv fűződik nevéhez. „A rádiumterápia alapelvei”, amelynek alapján magántanárrá habilitáltak, ma is forrásértékű.

Szakmai tudományos tevékenysége három fő téma köré csoportosult: a rácsbesugárzás fizikai, technikai, biológiai és klinikai vonatkozása, a melanoma malignum sugárbiológiai és sugárklinikai jellegzetességei, továbbá ő indította meg Magyarországon az 1958-ban üzembe helyezett, első kobaltkészüléket, és szintén hozzá fűződik az ultrafeszültségű sugárzások bevezetése Magyarországon. Mindezekben a témákban sok újat és maradandót alkotott.

További kutatásai az általános sugárhatás kivédésére, illetve az emberi szervezet toleranciájának növelésére vonatkoznak a nagy adagú besugárzásokkal szemben.

Dr. Rodé Iván
professzor

A Szabolcs utcai Orvostovábbképző Intézetben az onkoradiológiai tanszéket ő hozta létre, és tíz évig volt a tanszék vezetője és előadója. Iskolát alapított és szakembereket nevelt. E tevékenysége mellett a József Attila Szabadegyetemen éveken át tartott előadásokat, és baráti beszélgetéseken is minden alkalmat megragadott a daganatok elleni küzdelem ismertetésére. Aktív résztvevő volt a bécsi rák- és röntgenkongresszusokon 1958-ban, és ezekről a Medicina Kiadó kiadásában könyv formájában is beszámolt. 1961-ben a British Institute of Radiology 22. kongresszusán és 1962-ben a moszkvai onkológiai kongresszuson tartott előadást.

Számos hazai és külföldi tudományos társaságnak, szakbizottságnak volt prominens személyisége: a Magyar Orvostudományi Nukleáris Társaság elnöke, a Korányi Sándor Belgyógyászati Társaság alapító tagja, a Magyar Onkológusok Társasága elnökségi tagja, a Magyar Radiológus Társaság elnökségi tagja, a Tudományos Ismeretterjesztő Társaság (TIT) országos egészségügyi választmányának társelnöke, az Eötvös Loránd Fizikai Társaság tagja.

A hazai bizottságok közül tagja volt az Országos Atomenergia Bizottság Izotópalkalmazási Szakbizottságának, az Országos Szakorvos-továbbképző Bizottságnak, a Magyar Tudományos Akadémiának és az Egészségügyi Tudományos Tanács Onkológus Bizottságának.

Külföldi vonatkozásban a WHO rákkutatással foglalkozó tanácsadó bizottságának, a melanoblastoma klinikai tanulmányozásával foglalkozó nem-

zetközi kutatócsoportjának, a Royal Society of Medicine-nek, az angol Nukleáris Műszaki Bizottságnak, a Nemzetközi Rákstatisztikai Társaságnak tagja, illetve az NDK Röntgen és Radiológia Társaságának levelező tagja volt.

Önállóan írott munkái: A rádiumterápia alapelvei (Székesfővárosi Nyomda, 1948), A rák sugárterápiája (Medicina, 1952), Die klinische und strahlenbiologische Eigenschaften des Melanoblastoma (Akadémiai Nyomda, 1962), Általános sugárterápia, nem daganatos és daganatos betegségek sugárkezelése (Medicina, 1962), General Radiation Therapy (Akadémiai Nyomda, 1966), Clinical and Radiobiological Properties of the Melanoblastoma (Akadémiai Nyomda, 1967), Klinikai Onkoradiológia (Medicina, 1983). Ezekén kívül három OTKI-jegyzet, különböző ismeretterjesztő kiadványok, négy könyvfejezet fémjelzi munkásságát.

Rodé professzor zárkózott természetű, de jó humorú ember volt. Értette a klasszikus görög és latin nyelvet, beszélt németül, angolul, franciául. Sokat olvasott, Mikszáth Kálmán és Krúdy Gyula voltak a kedvenc írói, a magyar nép történelmében Mátyás király volt a hőse. Kiváló hazafi volt. Egyetlen élő gyermeke egyik lánya, dr. Rodé Magdolna gyermekorvosnő Budapesten.

A megemlékezést halálának huszadik évfordulóján a magyar származású, külföldön élő orvosok nevében írtam.

dr. Emed Alexander
Haifa, Izrael

REFERÁLÓ ROVAT

Sugárdózisok gyermekkori intervenciós kardiológiai eljárásokban

Tsapaki V, Kottou S, Korniotis S, Nikolaki N, Rammos S, Apostolopoulou SC.

Radiation Protection Dosimetry 2008;132(4):390-94.

A görög szerzők sugárdózisokat mértek gyermekgyógyászati intervenciós kardiológiai eljárások folyamán. A vizsgálatot az Onassis Szívközpontban végezték, amely Görögországban a legnagyobb szív-kórház. Mivel a gyermekek sokkal sugárérzékenyebbek,

mint a felnőttek, és hosszabb a várható élettartamuk, amely alatt valamely sugárhatás kialakulhat, az eljárásokat optimálni kell és a gyermekpáciens sugárdózisát a lehető legkisebb mértékben kell meghatározni. Az újabb szakirodalomban sok tanulmány van gyermekek intervenciós kardiológiai sugárdózisairól. A gyermekpáciensek sugárdózisai nagyon eltérnek egymástól, ezért az intervenciós kardiológiában a betegek sugárterhelésének további vizsgálata elkerülhetetlen. Szükségesnek látják a dóziskonoztatási szintek megállapítását.